

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליה

יום ו' ערש"ק א' אלול תשי"ב

פרשת שופטים

גליון תמ"ח

שנה ט'

מפי ספרים וסופרים

וקול השופר הולך וחזק מאד

התפעמותו כשראה שהקול מתחזק והולך, עד שאחד מבני העיר זעק לעברו: "יהודי, אינך מבין שאנחנו בסכנה עצומה? חיש הבא מים להציל את העיר מהדליקה".

והנמשל מובן מאליו: בהתקרב יום הדין אשר כל באי עולם יעברו לפניו כבני מרון, ומלך במשפט יעמיד ארץ, וצריך לעורר את עצמינו ולחזור בתשובה שלימה, על כן בוודאי החכם שעיניו בראשו יודע את אשר לפניו, ובהישמע קול השופר, נתעורר לבו בהרדה גדולה לתשובה ולמעשים טובים, כי מבין ומאזין לקול התקיעה הזועק וצועק שובו בנים לאביכם שבשמים, הקיצו משנתכם כי אנו זקוקים לרחמי שמים מרובים, לכן איש הירא ורך הלבב יקח מוסר לעצמו להתעורר ולעורר לבו לתשובה ולשיפור המעשים.

(מפי ישרים)

מלא התפעלות והשתוממות הסתובב כפרי בעיירה הגדולה, על סקרנותו היה בולט שהוא אינו מן הסביבה, וזשה פעם ראשונה שהוא פוסע לו במרכז השוק המרכזי ההומה אנשים, בקושי פילס לו דרך בין עגלות עמוסות מלאות בסחורה, ומשפשף עיניו בהתפעלות לנוכח בנינים רבי הקומות, ולפתע קול זעקה פילחה את חלל השוק, קול תרועה הולך וחזק מאד, ויחרד כל העם אשר בשוק, בין רגע נהפך כל המקום כמרחקה, אנשים, נשים וטף אצו רצו בבהלה, כי האות ניתנה ששריפה פרצה בעיירה וכולם כאחד רצו לשאוב מים כדי להציל את הבתים הסמוכים שלא יתלקחו מהלהבות המאיימות לשרוף את כל הבא לידו.

רק הכפרי הלז אשר לא ידע פשר הזעקה, נעמד בתוך השוק והתחיל להפליא בלבו את הקול החזק היוצא מגדל העיר, ומרגע לרגע עלתה

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

(אמונת משה)

שופטים ושופרים תתן לך - היינו לעצמך

שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוךך נותן לך (ט"ז, י"ח). צריך ביאור אומרו 'לך' בלשון יחיד, וגם תיבות 'אשר ה' אלוךך נותן לך' מיותרים, כי מה מלמדנו בזה, הרי גלוי וידוע הוא שהשערים ניתנו מהשי"ת? אמנם הענין הוא ע"פ מה דאיתא בספ"ק אמונת משה (פ' זו אות ב') שכאשר היה נצרך רב העיר שעפס המליץ הרה"צ ר' נתקח וצלל"ה חתן הרה"ק ר' חיים חייקא מאמדורא זי"ע, לקבל כ"ק מרן אדמו"ר הר"ר שרגא פייבל מגריצא זי"ע, ונימק את הצעתו עפ"י הכתוב 'שופטים ושופרים תתן לך בכל שעריך אשר ה' אלוךך נותן לך', כלומר קח שופטים כאלה אשר יתנו בך ירא"ש, וזהו 'אשר ה' אלוךך נותן לך', והרבי ר' פייבלי הוא שופט כזה שמשריש ירא"ש בלב כ"א, ע"כ.

ונוכל להעמיס זאת במה דאיתא בספ"ק תפארת שמואל (פ' זו אות ב') אשר כ"ק מרן אדמו"ר הזקן זי"ע דיבר בקדשו בשם כ"ק מרן אדמו"ר הזקן מווארקא זי"ע, 'שופטים ושופרים תתן לך', כי כל איש צריך להיות רבי על עצמו, והסביר רבינו הזקן זי"ע דברי קדשו, ע"פ דברי השל"ה הק' (פרשה זו דרך חיים תוכחת מוסר) כי 'בכל שעריך' רומז לשערי הנפש, שתי עיניים ושתי אזניים ושני נקבי האף והפה (ספר היצירה ד' י"ב), וכן אות ברית קודש - ובספר הליקוט (פ' זו) הובא רמז זה משם הרה"ק מהרח"ו זי"ע, והוסיף שער המישוש שהם הידים והרגלים עיי"ש - וז"ב 'שופטים ושופרים תתן לך' וכלהשיח תמיד שלא יהא בהם שום עבירה ופגם ח"ו אלא יהיו תמיד בקדושה ובטהרה, ומסיים: כי 'בגחלת להבת שלהבת דיבוריו הק' שהיו יוצאים מלב טהור הפעיל בכל השומעים שיהיו נשמרים מכל רע, היינו שכ"ק מרן אדמו"ר הזקן דיבוריו הק' הבוררים בגחלי אש שיצאו מלבו הטהור, היה הוא בזה השופט ושופר שנתן לשומעים את ה' אלוךך, שעל ידו המליכו את השי"ת בלבם, וכ"א נעשה רבי ע"ע, וקיים בעצמו 'שופטים ושופרים תתן לך' בכל שעריך, לשמור ולשפוט א"ע בכל השערים שלו. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

אם עשית איזה צדק, מיד תרדוף צדק אחר

צדק צדק תרדוף (ט"ז, כ').

ר"ל שתרדוף צדק עם צדק, היינו אם עשית איזה דבר צדק, צדק תרדוף, ר"ל שתדע שהוא רק מכח עליון, ואם לאו איננו דבר צדק. וזהו למען תחי' וירשת את הארץ אשר ה' אלוךך נותן לך (שם). הצדק אשר אתך הוא רק מצד כח ה' אלוךך אשר נתן לך. (ישמח ישראל)

על ידי שלושה דברים אפשר לבטל את היצה"ר, ולהרגיז יצר טוב על יצה"ר

תכין לך הדרך (י"ט, ג'). במסורה כתוב: שלוש פעמים תכין, תכין לך הדרך, תכין לבם תקשיב אזנך (תהלים י' י"ז), תכין דגנם (שם ס"ה, י'). ובביאור הענין י"ל ע"פ מאמר חז"ל (ברכות ה'). לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר (תהילים ד', ה') רגזו ואל תחטאו, אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם, אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קרי"ש שנאמר על משכבכם, אם נצחו מוטב ואם לאו יזכור לו יום המיתה שנאמר ודמו סלה. וזהו רמז המסורה ג' פעמים תכין 'תכין דגנם' רמז לתורה שנקרא דגן שמים (עיין במדב"ר ח', א') 'תכין לבם' רמז לקרי"ש, עדה"כ (דברים ו', ה') ואהבת את ה' אלוךך בכל לבבך וגו', 'תכין לך הדרך' רמז ליום המיתה, ע"ד שאמר התנא (אבות ג', א') ולאן אתה הולך וכו', שע"י שלושה דברים הללו יש כח ביד כל אדם לבטל את הקליפות החופפים על ליבו ומונעים אותו מלעשות טוב, ולהרגיז יצר טוב על יצר הרע. (עקידת יצחק)

שופטים ושופרים - שישפיעו לך אהבה ויראה להשי"ת

שופטים ושופרים תתן לך וגו' אשר ה' אלוךך.

י"ל בדרך רמז שתמנה לך שופטים כאלו אשר ישפיעו עליך אהבה ויראה להשי"ת, ועי"ז 'שפטו את העם משפט צדק', צדק - היינו הבי"ד של מעלה ושפטו את העם - הפשוטי העם, ויכניסו את מעשיהם יחד עם מעשי הצדיקים, משום שמעשי הצדיקים באו ע"י העם שתומכים בהם וגורמים למעשי צדיקים, ועי"ז יזכו הבי"ד של מעלה לפשוטי העם לזכות למשפט צדק, מכיון שמעשי הצדיקים נתרום ע"י הפשוטי העם שמקיימים אותם.

המדור "חזקנו קורא נא"

בעמוד ג' ד'

כל העולם ניזון בשביל חנינא בני

ונגשו הכהנים בני לוי כי גם בחר ה' אלוקיך לשרתו ולכרך בשם ה' ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע (כ"א, ה'). עוד ירמוז כי ידוע בשם אא"ז (הבעש"ט) ז"ע כשהמלכות היא כלי יחוד אזי ח"ו צרות רבות וגו', וכשמייחדין המלכות עם דודה אזי כל טוב בא לעולם, ונהפך הכל לכרחה וחיים ושלום. וידוע שהשכינה נקרא "ריב" כמבואר בתקונים וכן כמה פעמים דברי ריבות נדרש על השכינה עיי"ש וכן (ויקרא י"ג ג' מ"ט) נגע צרעת תרגום אונקלוס מכתש סגירא רח"ל, אזי והובא אל הכהן העובד ה' כי הוא מהפך מנגע לעונג ומריב לרבי, היינו חכמה ובינה הנובעים, כן קבלתי מפי אא"ז זצלה"ה, זהו רבי, וזהו על פיהם והיה היינו נעשה הוי"ה שהוא חסד ויחוד ומתהפך מנגע לעונג ומריב לרבי, כשנעשה יחוד עם השכינה, והכל היא על פיהם, והמשכיל יבין.

(דגל מחנה אפרים)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

ולא תקח שוחד כי השוחד יעזור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים (ט"ז, י"ט). יש ללמוד קל וחומר מדה טובה המרבה, שעל ידי עזיבות הנגיעות, והמייגיעים עצמם כדי לרדוף הצדק, ומתרחקים מן התענוגים, וזוכין לפקידת עיניים. כי אם השוחד יעזור, רדיפת הצדק מפקח עיני עוורים.

(שפת אמת, גור)

צדק צדק תרדוף (ט"ז, ב'). שבאם אתה רוצה להיות צדק, אז צדק תרדוף' דהיינו שתרדוף ותבריה את הצדק ממך, שלא תהיה צדיק בעיניך רק להיות שפל בעיניך, למען תחיה וגו' כנ"ל.

(מאור ושמש)

צדק צדק תרדוף (ט"ז, ב'). על דרך שפירש מחותני הרב הקדוש מו"ה יעקב יצחק זצלה"ה מלובלין, על מה שאמרו "עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק וכו'". ודקדק מהו צדיק וצדיק. ופירש הוא ז"ל לכל צדיק שאין די בעיניו צדקתו לבד, אלא כי גם כל ישראל יהיו צדיקים, והבאנו לשונו במקום אחר באריכות, עיין שם. וזהו צדק, אימתי תהיה צדק - נחשב לצדיק, בזמן כי צדק תרדוף, לעשות עוד צדיקים. ויקויים בנו מקרא שכתוב ועמך כולם צדיקים, אמך.

(קהלת משה)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך (י"ח, י"ג). הנה מעלת התבודדות שיבחו הקדמונים עד מאוד, ובפרט בספר של"ה מביא רמז, בזמן "אני והו" דייקא, היינו שאין עם הבן אדם רק ה' יתברך, אז "הושיעה נא". ואפשר זה רמז כאן תמים תהיה ודאי, בזמן שתהיה בודד ולא עם איש, רק עם ה' אלוקיך דייקא, ודו"ק.

(אור פני משה)

"שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך...ושפטו את העם משפט צדק". מבאר ה"כלי יקר": "תיתן לך" - קשוט עצמך תחילה, כלומר, קודם דאג שתהיה אתה מושלם, ורק אחר כך תוכל להתפנות להשפיע על אחרים שייטיבו דרכיהם. ברוח דומה פירש האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחה: "שופטים ושוטרים תיתן לך" - כשאדם שופט בקביעות את עצמו, רואה את הדברים שבו הוא טעה וגם את המעלות של אחרים, אז זה יוצא טוב שאז "ושפטו את העם משפט צדק". אבל מי שרק רואה את חסרונות הזולת ולא רואה את הגיבנת שלו עצמו, אחד כזה טבעי שימנע משפט צדק.

(מסופר: אישה אחת, בוכייה ונסערת, באה לפני רבי צבי-הירש מרימנוב, והתאוננה שהדיינים שדנו בדיו-תורה שהיה לה עשו לה עוול ועיוותו את הדיון. ציווה הצדיק לקרוא לדיינים ואמר להם: "נראה לי שטעיתם בדיון. הראו-נא לי את המקור שעליו סמכתם את פסק-דיינכם" פתחו הדיינים את שולחן-ערוך "חושן משפט", בסעיף שעליו התבססו בפסק-דיינם, וכשעיינו בו לעומקו התברר שאכן טעו. שאל אחד הדיינים, אך ידע הצדיק שטעו קודם שראה את הדברים!?! אמר להם: כתוב: "תורת ה' תמימה משיבת נפש". אילו הייתם דנין אמת, לא הייתה האישה יכולה לככות כל-כך...)

נביא מקרבך מאחיך כמוני יקים לך ה' אלוקיך אליו תשמעון, ככל אשר שאלת מעם ה' אלוקיך בחורב ביום הקהל וגו' ויאמר ה' אלי היטיבו וגו' נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך וגו' (י"ח, ט"ז-י"ח). תמוה מאוד, וכי יכולים לחשוב שהנביא לא יהיה מאחיך, ולמה היה צריך לומר להם "מקרבך מאחיך", וכי שומה עלינו להבין מהו שנאמר "כמוני", והרי "ולא קם עוד נביא בישראל כמשה". זאת ועוד, וכי היכן מצינו שאמר השי"ת למשה במתן תורה ביום הקהל: נביא אקים להם מקרב אחיהם כמוך? ברם, הכתוב מורה לנו הוראה לדורות, שלא יטעו לחשוב שהנביא צריך להיות באותו דרגה של משה רבינו - דבר שאינו יכול להיות כלל. זוהי ההדגשה "מקרבך מאחיך", היינו הנביא לפי הדור, ועם כל זאת חייבים לשמוע אליו כשם ששמעו אל משה, שהרי אמרו (ר"ה כה): ואל השופט אשר יהיה בימים ההם - אין לך אלא שופט שבימך, וכך גם לגבי הנביא, אין לך אלא זה שבימך - מקרבך מאחיך.

(באר משה, אודרוב)

צדק צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ (ט"ז, ב'). נראה לפרש כפל הלשון, דאיאת (פסחים דף ח') האומר הריני נותן סלע זו לצדקה על מנת שיחיה בני הרי זה צדיק גמור. והקשו התוס' והא אמרו באבות אל תהיו כעבדים המשמשים את הרב על מנת לקבל פרס. ויש ליישב דדוקא עיקר המצוה צריכים לקיים שלא ע"מ לקבל פרס, אבל אם כבר קיים את המצוה פעם אחת כדינה והוא מוסיף עוד סלע לצדקה יותר על חיובו ואומר ע"מ שיחיה בני, זה שרי. וזה שאמר הפסוק, צדק, אם כבר נתת פעם אחת צדקה, צדק תרדוף למען תחיה וירשת את הארץ, אז רשאי אתה לעשות עוד צדקה על מנת שתחיה, כיון שכבר יצאת ידי חובתך.

(פחל קדומים)

לבלתי רום לבבו מאחיו ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאלו (י"ז, ב'). יש לפרש את הכתוב בדרך רמז, דאיאת (סוטה דף ד') דכל המתגאה כאילו עובד ע"ז. והנה ענוה נקראת בשם "מה", כמו שאמר משה "ונחנה מה" ואם נקח ממלת מצוה את האותיות "מה", ישארו האותיות "צו", ואיאת (סנהדרין דף נ"ו) אין צו אלא לשון עבודה זרה. וזה שאמר הכתוב, לבלתי רום לבבו מאחיו, שלא יתגאה, ולבלתי סור מן המצוה ימין ושמאל, שאם יתגאה יסור ממלת מצוה אות הימנית דהיינו מ' ואות השמאלית דהיינו ה' וישאר מלת צו שמשמעו עבודה זרה, כי כל המתגאה כעובד ע"ז.

(חתם סופר)

שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך אשר ד' אלוקיך נותן לך (ט"ז, י"ח). פירושו, שתשים עליך שופטים, שיתנו בך את ה' אלוקיך. (בוציא דנהורא)

מעשי צדיקים

העשיר שחזר בתשובה והיטיב את דרכו

מסופר: אל הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א נכנס אחד מצדיקי דורו ואמר לו כי בכוננתו לנסוע לארץ ישראל. הקשיב רבי מאיר לדברים ושתק. אחרי כמה רגעים שאל הרבי "זמנין תקח כסף לנסיעה?" השיב הצדיק כי בכוננתו לשהות בדרך אצל קרוביו ומכריו ולקבץ שם את דמי הנסיעה - ארבע מאות שקלי כסף. שוב שתק רבי מאיר ושקע בהרהורים, ואחר שאל: "וכלום לא כרוכה נסיעתך אל קרוביך בביטול תורה? מוטב כי תשב עמי באותו פרק זמן ותהגה בתורה, ואני אאסוף עבורך את הסכום הדרוש". חכך הצדיק בדעתו והחליט להיענות להצעתו של רבי מאיר.

בינתיים קרא רבי מאיר מפרעמישלאן לשמשו להורה לו להכניס לחדרו את האנשים המבקשים להיכנס. החלו הבאים להיכנס, ראשון היה יהודי עשיר, גביר בעמיו, הלה דרך כבר על סף חדרו של רבי מאיר, ולפתע הבחין כי בחדר שווה יהודי נוסף - היה זה הצדיק שנענה להצעת רבי מאיר, נרתע איפוא הגביר לאחור ולא ידע את אשר יעשה - יכנס או צא, כך עמד לו נבוכ מן הצד וחכיכה. חלפו דקות מעטות, שבעיניו של הגביר נדמו כנצח, והנה פצה רבי מאיר את פיו ופנה אל הצדיק ששהה בחדרו: "ברצוני לספר לך מעשה נורא, ישמע גם האיש הזה" - הוסיף בהפנותו פניו אל הגביר - "וילמד מוסר השכל".

וזה היה המעשה שסיפר רבי מאיר: בעיר אחת התגורר עשיר מופלג, בעל נכסים רבים, ר' משה - זה היה שמו של העשיר - היה קמצן מופלג, אל ביתו של ר' משה מעולם לא הזמן איש להיכנס, מעולם לא בא אורח בצל קורתו, מעולם לא זכה איש לסעוד לחם על שולחנו, לעיתים, אמנם נזדמנו עניים לחצר ביתו, אך אל הבית פנימה לא הוכנסו. בעל הבית היה שולח אותם אל

הצדיק בדעתו והחליט להיענות להצעתו של רבי מאיר. בינתיים קרא רבי מאיר מפרעמישלאן לשמשו להורה לו להכניס לחדרו את האנשים המבקשים להיכנס. החלו הבאים להיכנס, ראשון היה יהודי עשיר, גביר בעמיו, הלה דרך כבר על סף חדרו של רבי מאיר, ולפתע הבחין כי בחדר

שכנו, אל ר' מתתיהו ירא האלקים וישר הדרך, "אצל שכני בודאי תקבלו מזון ומקום ללון בו" היה אומר העשיר הקמצן לאותם עניים. ואכן, אמת דיבר, בבית ר' מתתיהו זכו העניים בקבלת פנים נלכבת, בעת הבית ואשתו נדיבי לב היו וקיבלו כל אדם, ויהי זה הדל והפשוט ביותר, בסבר פנים יפות. אותו ר' מתתיהו לא היה עשיר, רחוק היה מכך, אם כי בני משפחתו מעולם לא ידעו מחסור, אף כי אמצעייו לא היו רבים – תמיד היה ביתו פתוח לרווחה.

אם סבורים אתם, כי אנשי עירם של ר' משה ור' מתתיהו הוקירו את ר' מתתיהו הודות למעשי החסד שלו, ולעומת זאת, זלזלו בר' משה הקמצן – טועים אתם! אמנם בני העיר העריכו את ר' מתתיהו טוב הלב ורב החסד, אך הבריות כבדו והוקירו גם את ר' משה העשיר הקמצן, הנה כי כן, דרך העולם היא לכבד את העשירים אף כשאין הללו ראויים לכך ככל ועיקר! כיון שכך, התעורר בשמים קטרוג גדול על ר' משה העשיר, וכך אמרו דרי מעלה זה לזה: "אמנם בעולם של מטה חולקים לו כבוד וקוראים לו 'רבי משה' וכל זאת בשל עשרו, אך אצלנו, בעולם של מעלה, נדון כל אדם על פי מעשיו והתנהגותו ולא על פי עשרו!" נמנו וגמרו ליטול ממנו את כל עשרו ולהעבירו לידי ר' מתתיהו! והנה הגיע אליהו הנביא זכור לטוב ואמר: "אין דנים איש על פי השמועה בלבד, אלך ואראה אם אמנם מגיע לו, לעשיר ר' משה עונש שכזה!"

הלך אליהו הנביא ודמותו כשל עני והגיע אל בית ר' משה ביום חורף קר ומושלג. לגופו לבש בלויי סחבות וגופו רעד מצננה כעלה ברוח. בא אל פתח הבית וביקש להיכנס, באותה שעה לא שעה העשיר בביתו, פנה אליהו הנביא המתחזה כעני, אל המשרת שפתח את הדלת ואמר לו: "הרשה נא לי להיכנס פנימה ולהתחמם אצל התנור". "לא אוכל", השיב המשרת, מהר וצא מכאן, עוד מעט יבוא בעל הבית – אדם רע וצר עין הוא, ואינו מוכן לעזור לאיש, וכשיראה כי אורח נכנס לביתו בהיעדרו – יגרש מכאן את שנינו אל הרחוב המושלג".

עודם מדברים ואל הבית נכנס ר' משה בכבודו ובעצמו, עיניו נפלו על העני העומד בחדר המבוא, ושאלה נזרקה מפיו: "מי האיש הזה? מה הוא מבקש?" ברוב מבוכה ופחד דבקה לשונו של המשרת לחכו, אך הנה פצה האורח את פיו ובלי להסס פנה אל בעל הבית ואמר: "האוכל לקבל בוס יין שרף להחיות את נפשי?" הבקשה עוררה את זעמו של בעל הבית. "גרש את האיש הזה מבית!" צעק לעבר המשרת. והמשרת – צער רב מלא את לבו, אך בלית ברירה פנה למלא את פקודת אדוניו, הוא ניגש אל העני, הובילו החוצה וסגר אחריו את הדלת.

מבעד לדלת נשמע קולו של העני, העומד בכפור, והוא בוכה, מפציר ומעורר רחמים, אך בעל הבית עשה עצמו כאילו הקול לא מגיע לאזניו והמשיך בעיסוקיו הרגילים. כשנוכח אליהו הנביא זכור לטוב, עד היכן מגעת דרגתו הנמוכה של העשיר, כבש פניו בקרקע ובכה, על כי אדם משראל מסוגל לנהוג כך! חזר ובא לפמליה של מעלה, והפעם לא היו בפיו מילים, הבינו דרי מעלה מתוך שתיקתו, כי גם אליהו הנביא מסכים עתה לביצוע גזר הדין, שנחרץ על ר' משה העשיר הקמצן.

"ואז, כשכלו כל הקיצין", המשיך הצדיק רבי מאיר מפרעמישלאן את סיפורו, "קשה היה לו, למאיר, לישוב במנוחה ולראות כיצד מוטל גזר דין כל כך קשה על אדם משראל, יהודי שנלכד בחטאיו כזבוב שנתפס בקורי עכביש. לא יכול איפה להבליג, קפץ ממקומו ואמר: רבותי! כלל גדול בדינו: אין עונשין, אלא אם כן מזהירין אני אהיה שליח בית דין של מעלה, ואלך להזהירו אזהרה אחרונה. והיה – אם יסכים העשיר ר' משה להעניק ארבע מאות שקלים של כסף ליהודי הצדיק הזה, הרוצה לעלות לארץ הקודש, ונוסף לכך יקבל על עצמו להיטיב את דרכו ולגמול חסד עם הבריות – ימשיך עשרו להיות בידיו, אך אם, חלילה וחס, ימשיך ר' משה בדרכו הרעה – גזר הדין יתקיים: כל רכושו ילקח ממנו, וכל ימי חייו יהיה סמוך אל שולחנם של אחרים.

סיים הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן את דבריו, המתין קמעה ואחר כך אמר בפנותו אל היהודי העשיר שעמד בפתח החדר: "הרי ר' משה נמצא כאן, נשאל איפה את פיו". בטרם סיים את דבריו, בקע ועלה בחדר קול בכי, ומעבור רגע צנח הגביר ארצה, מתעלף. שעה ארוכה ניסו לעוררו מעלפונו, וכששבה אליו רוחו וחזרו אליו כוחותיו, ניגש האיש אל רבי מאיר ואמר: "כנים דברי רבנו, חטאתי, עויתי ופשעתי, וכעת אני מקבל על עצמי לעזוב את דרכי הרעה ולהיטיב את מעשי, והלוא נאמר: 'מודה ועוזב ירוחם!'".

ובדברו, הוציא הגביר מכיסו ארבע מאות שקלי כסף ומסרם לידי האיש היושב בפינת החדר, אותו אדם צדיק שעליו אמר הרבי, כי ברצונו לעלות לארץ ישראל. "אנא!" ביקש הגביר, "בהגיעך לירושלים, הזכר את שמי לברכה אצל הכותל המערבי!". ובעזרת ה' זכה הצדיק לעלות עם בני ביתו לארץ ישראל, בלי שיבטל זמנו ותורתו על איסוף מעות לשם כך.

והגביר ר' משה? – הוא חזר בתשובה שלימה ושינה את דרכו מן הקצה אל הקצה. ביתו היה פתוח לרווחה ועניים היו בני ביתו. עד מהרה יצא שמו לתהילה בכל קהילות ישראל כבעל צדקה וכמכניס אורחים, ונכסיו הרבים היו לברכה לו ולאחרים.

חזקנו קורא נא

לחזוק ולעידוד לימים אלו

העבודה של חודש אלול – להביט למעלה לשמים

ושאל: "האם לדעתך זה אפשרי?", "וודאי", השיב היהודי. היהודי הנבון, ניצב על שפת בריכת המעיין, זקף ראשו כלפי מעלה, ניתר ניתור זריז, טיפס מענף לענף, והוריד מצמרת העץ את ארגז האוצרות.

אם נתבונן מעט בעומקו של העובדה הנ"ל, נראה שיש פה מלך חכם ועשיר שרוצה בכל ליבו ונפשו לתת לאחד מהאנשים ארגז מלא באוצרות יהלומים וזהב לרוב, שמי שיוכח בהם, יהיה את שארית חייו מתוך שפע והרחבה, בלי שום טרדות של פרנסה, אבל... בכדי להגיע לארגז צריך לעשות מאמץ. והמלך כמו שציינו חוץ מעשירות מופלגת שהיתה לו, והייתה מנת חלקו. הוא גם היה חכם, ולכן הוא לקח את הארגז ושם אותו בין הענפים בעץ שמעל המעיין ששוקק מים חיים, והארגז השקיף אל תוך המים, והוא רצה לראות מי מבין כל האנשים יהיה בחוכמתו להביט מתוך השחיה במים למעלה, ויראה את הארגז. אבל כמו שראינו כולם ראו את השקיפות של הארגז וידעו שהנה הם מגיעים אל האוצר היקר והנכסף, אבל לא כן היה, כולם הוציאו מים עם חול או אבנים, ויצאו בפחי נפש משם.

כך או כך אנהנו נמצאים בעיצומו של חודש אלול, הנקרא חודש הרחמים והסליחות, אם בכל השנה הקב"ה משפיע עלינו רוח רחמים וחסדים מרובים, אז בחודש הזה הוא משפיע עלינו עוד יותר ועוד יותר. ויותר מכך שכל החודש הזה הוא כמקשה אחת כהכנה להימים הטובים הבאים לקראתנו לשלום, ר"ה – יום הדין, עשרת ימי תשובה, ויום הכיפורים, חג הסוכות ושמחת תורה, ירח האיתנים, שכל הזמן בני ישראל עסוקים במצות. ונקרא חודש הזה בשם ימי הרחמים והרצון שהרי אבינו שבשמים הוא בעל הרחמים, וכל החודש הזה הוא עמנו. "החתם סופר" כותב, שיש תוספת שבת, שמוסיפים על השבת עוד מספר דקות לפני כניסת שבת הרגילה בכל

היו היה מלך חכם ועשיר, שהקים בחצר ארמונו גן רחב ידיים וקסום. שהעין לא שבעה מהיופי וההדר, ומן השילוב ההרמוני של המעיינות והנחלים, העצים והפרחים הנגהדרים, והנדירים. מכל קצויה תבל הביאו לאותו גן פרחים ועצים, והכל היה נראה נחמד למראה.

יום אחד כטוב לב המלך בעושרו ואושרו, הכריז כי הוא מעוניין להעניק אוצר של זהב ויהלומים לאזרח שיצליח למשות ממצולות אחד המעיינות שבחצר ארמונו את הארגז הגדוש באוצר הנכסף. וכל זה בתנאי קודם, שכל אזרח מותר לו לצלול רק פעם אחת ולנסות למשות את האוצר.

עומקה של בריכת המעיין לא עלה על 3.5 מטרים, כך או כך שאדם חזק ובריא יכול היה בקלות למשות את הארגז, ולהתעשר עושר רב.

קהל רב הגיע אל הגן הקסום, שכן מי לא רצה לקבל במתנה כזה אוצר עם יהלומים וזהב לרוב, שיעשה אותו לעשיר בין רגע חיפוש בתוך המעיין, אבל...

אנשים קפצו בזה אחר זה אל תוך המעיין, איש אחר רעהו. האוצר היה נראה ממש בהישג יד, סמוך ונראה, ואפילו לא יאומן... בעודם שוקעים במצולה וממשים אותה, עלה בידיהם רק אבנים וצמחי מים, הארגז פשוט נעלם מעיניהם. מי לא ניסה לקטוף את האוצר הנכסף, והמובטח? כולם, אנשים חשובים לצד פשוטי העם, זקנים ובני תשחורת, כל אחד היה משוכנע שרק הוא ורק הוא יצליח למשות את האוצר האגדי מהמצולה, ולחיות את שארית ימיו ללא דאגות. המלך יושב מאוכזב על כי אף אחד לא מוצא, ואף אחד מנתיניו אינו זוכה בעושר הנכסף.

והנה הגיע למקום יהודי פשוט, ושאל את המלך: "כבוד המלך, האם אתה מרשה ליכוח בארגז האוצרות שלך, גם בלי להירטב?" המלך הנהן בראשו,

זה שמיעה גרידא, אבל זה לא מספיק, יש דרישה לאדם שמגיע לחפש את האוצר לראות, להביט בעיניו, ולראות איפה האוצר, ולא ללכת כשמיעה כמו עדר כבשים אחר רועה, אלא לראות לאיפה הולכים, ואיפה בדיוק נמצא האוצר.

ואם ישאל הקורא לאמר, איך אפשר לראות ולמצוא את האוצר, איך בכלל אפשר להגיע להשגה הזאת, הרי כולם הולכים לאותו הכיוון, לאותו מעיין לחפש את האוצר, ואחרי רבים להטות, אז א"כ איך נגיע אל האוצר הנספק? סניגורן של ישראל בעל ספה"ק "קדושת לוי" מביא לנו את המעשה אשר יעשון. כתוב בפרשת השבוע "שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך בו" ושפטו את העם משפט צדק. דהנה הקב"ה שופט את כנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו, אך צריכין אתעורר את דלתתא לעורר את המידה של רחמנות למעלה. וע"י מה נתעורר אותו המדה של חסד, כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל, לדנונו לכף זכות, ועז עי"ז גם מלמעלה נתעורר אותו המידה, ומלמדין גם עליו ועל כל זרע ישראל חסדים. וא"כ האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל. ובכך בא אל ביאור הכתוב. וזהו

שנאמר 'שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך' ר"ל שאתה בעצמך תתן ותבין המשפט של מעלה, ע"י 'שעריך' דהיינו השערים שלך, שאתה עושה ומעורר במעשיך, אזי 'שפטו את העם משפט צדק'. לכן כל איש ילמוד את עצמו להתנהג לשפט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, ועי"ז יוצא בדיון זכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד, מודדין לו. ע"כ דבריו הק'.

כמה ראויים הדברים למי שאמרם, ובכך מביא לנו גם את המעשה אשר יעשון ואת הדרך אשר ידבוק בה האדם, ללמד זכות על כל אחד ואחד מישראל, וע"י האדם שעושה מלמטה, כך ידונו למעלה, ויפתח כל השערים של הרחמים והחסדים, ויקבל מהם שפע רב.

מזן דבשמיא יהא בסעדכון בכל עדן ועדן, להשפיע עלינו רחמים וחסדים מרובים ומגולים לעין כל, ושנוכל להגיע לאוצרות הטובות שנמצאים בבית אוצרו, ולקבל מהם שפע רב ברוחניות ובגשמיות, עדי נזכה לגאולה השלימה בקרוב ובימינו אמן וכן יהי רצון.

עד הנה עזרונו רחמך,
ולא עזבונו חסדיך ה' אלוקינו

הפעם אודה את ה'. אודך ה' אלוקי בכל לבבי ואכבדה שמך לעולם, כי חסדך גדול עלי.

ב"ה מתוך שבח והודיה על הטובות אשר גמלנו, ובפרט בהולדת בתי שתחי' בשעה טובה ומוצלחת ומזל טוב

הנני מזמין כל אחד באופן אישי ומיוחד לשמחת הקידושא רבה שתתקיים אי"ה בשבת זו בבית המדרש קהל חסידים רחוב יל"ג בעיר חיפה, לאחר התפילה. ובזו השעה אודה על האיחולים והברכות שהגיעו אליי, ושכל הברכות יחולו, והמתברכים יתברכו בכפלים בכל הברכות והישועות ובכל מיילי דמיטב ברוחניות ובגשמיות.

מאחות אצל כלם זלל אה
ירא & . פאנאניום
אורן הגליל

המקומות, ויש תוספת יום טוב, שמוסיפים על היום טוב וכנ"ל. אבל בראש השנה, אין להוסיף ולהוריד מחודש אלול, היות כי ימי ראש השנה הם ימי דין, וחודש אלול הוא חודש הרחמים, ואין להוריד מימי הרחמים ולתת אותם לימי הדין. ליבנו יתחלחל בקרבנו, א-ל-ו-ל, חודש הרחמים והסליחות, כמה חובה כפולה ומכופלת יש עלינו לנצל כל רגע בחודש הזה לתורה ותפילה ולמעשים טובים, בכדי שנצא זכאים להכתב ולהיחתם בספרן של צדיקים גמורים, ולשנה טובה ומתוקה.

אבל כל זה דורש מאתנו להביט למעלה, אל אבינו שבשמים, שהוא עשה והוא עושה והוא יעשה לכל המעשים, וכל מה שאנחנו רואים פה בזה העולם, זה הכל שקיפות של הארז, אם נבטח בו, ונאמין בו, ונעלה על הענפים, בוודאי שנגיע אל הארז האוצרות. וכבודו מלא עולם, הוא יכול להשפיע עלינו כל טוב ברוחניות ובגשמיות.

זאת ועוד, מסופר על משפט שהתקיים על עוול שאחד עשה, ולאחר ששמע השופט את הקטיגור והסיגור, הוא רצה לשמוע אם יש עדים, שידע מה להחליט לכאן או לכאן. קם אחד האנשים והעיד עדות שלימה לפיה הוא ראה את כל העוול שהאדם שיושב על כסא הנאשמים עשה. השופט חשב,

ואמר את דין המשפט, ובכך הסתיים המשפט שכולם התפזרו כל אחד למקומו.

ביציאה נפגש השופט עם אותו עד. ושאל אותם אם ראה באותם הגעים את המעשה, או שהוא רק שמע. ענה העד: אומר לשופט את האמת, לא ראיתי, רק הגעתי שניה אחר המעשה, ושמעתי הכל, כך שהייתי שם והרגשתי שאני ראוי להעיד. אמר לו השופט: כדי להעיד צריך לראות ולא לשמוע! הם התווכחו ביניהם לבין עצמם למשך רגעים ארוכים אם צריך לראות או מספיק לשמוע.

לאחר כל זה הלך השופט בדרכו, וזרק העד לעברו מלת גנאי. השופט מיד חזר לאחוריו לכיון אותו עד, ומביט בעיניו ושואל: אתה יודע על מה עשית כעת, אתה יודע שאני יכול להכניס אותך לבית המעצר, שאל אותו העד: למה? מה עשיתי? עונה לו השופט: מה אתה חושב שלא שמעתי! שלא שמעתי איך שזקרת לעברי מלת גנאי?! אומר לו העד: לא טוב שמיעה לבד, צריך לראות...

אינו דומה שומע לרואה, אדם יכול לשמוע שהאוצר נמצא האחת המעינות, צריך לחפור מעט, ואז יגיע לאוצר. אבל כל

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

הודעה משמחת

ב"ה, לכל המעוניין ניתן לתרום בעמדות "קהילות" וב"נדרים פלוס" הפרוסות בבתי כנסיות ברחבי הארץ והעולם ע"ש "עלון אשרי האישי"

או במספר טלפון ("קהילות"):

073-275-7000, ולקיש קוד 8915

אין ניתן אבאב פאנאניום אלא פנימא רחמים אגרא פאנאניום
 אבאב פאנאניום

לע"נ

מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בחג השבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.

לע"נ הרה"ח רבי יוסף אלימלך בן הרה"ח רבי חיים אליעזר ז"ל נלב"ע י"א אלול תשע"ח ת. נ. צ. ב. ה.

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ ימנה לעורך הבח"ח ישראל פיגנבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן - 540321 ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.